

Examining the Adequacy of the Niğde Parks

Orhun Soydan^{1,a,*}

¹Faculty of Engineering and Architecture, Landscape Architecture Department, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye

*Corresponding author

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p><i>Research Article</i></p> <p>Received : 15.11.2024 Accepted : 30.11.2024</p> <p><i>Keywords:</i> Landscape Design Urban Design Sustainable Design Urban Parks Niğde</p>	<p>As the most important open and green areas of the city, parks, as part of the urban green space system, make cities attractive and liveable, alleviate the monotony of the environment, give cities an image, and allow building masses to gain a soft appearance. Urban parks, which ensure the sustainability of cities and create quality and comfortable living spaces for urban people, affect the users they address in line with their landscape design features. Both positive and negative aspects of compliance with design criteria concern not only the urban park but also its users and the city as a whole. Spaces without any recreational activities, without comfort, without a green texture do not add anything positive to the city and do not create physical, social and cultural interaction for the people of the environment in which they are located, and will cause stagnation and restlessness on the psychology of the city people. In this study, it was planned to first observe, detect and analyse the current status of 5 urban parks located in the Central District of Niğde Province. The aim of the study is to determine the compliance of some parks providing services at the urban scale within the borders of Niğde Province with the landscape design criteria. In this context, it is planned to determine the suitability of the parks in terms of landscape design according to the determined landscape design criteria and to make evaluations to analyse the current status of the parks. As a result of the evaluation, solution proposals will be presented in accordance with the landscape design criteria for the problem of the current situation.</p>

Türk Tarım – Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 12(s4): 2872-2887, 2024

Niğde Kent Parklarının Yeterliliklerinin İrdelenmesi

MAKALE BİLGİSİ	ÖZ
<p><i>Araştırma Makalesi</i></p> <p>Geliş : 15.11.2024 Kabul : 30.11.2024</p> <p><i>Anahtar Kelimeler:</i> Peyzaj Tasarımı Kentsel Tasarım Sürdürülebilir Tasarım Kent Parkları Niğde</p>	<p>Kentin en önemli açık ve yeşil alanı olan parklar, kentsel yeşil alan sisteminin bir parçası olmalarına bağlı olarak yaşanan kentleri çekici ve yaşanır hale getirir, çevrenin monotonluğunu hafifletir, kentlere imaj kazandırır, yapı kitlelerinin yumuşak bir görünüm kazanmasına olanak sağlarlar. Kentlerin sürdürülebilirliğini sağlayan, kent insanı için kaliteli ve konforlu yaşam alanı oluşturan kent parkları, sahip olduğu peyzaj tasarım özellikleri doğrultusunda hitap ettiği kullanıcıları etkilemektedir. Tasarım kriterlerine uygunluğunun hem olumlu hem olumsuz yönleri yalnız kent parkını değil kullanıcı ve kentin tümünü ilgilendirmektedir. İçerisinde hiçbir rekreasyonel aktivitesi bulunmayan, konforsuz, yeşil bir dokusu olmayan mekânlar kente olumlu anlamda bir şey katmadığı gibi bulunduğu çevrenin insanı için de fiziksel, sosyal ve kültürel anlamda bir etkileşim yaratmadığı için kent insanı psikolojisi üzerinde durağanlık ve huzursuzluğa neden olacaktır. Bu çalışmada Niğde ili Merkez ilçesinde bulunan 5 kent parkının yerinde gözlem, tespit ve mevcut durumlarının analiz edilmesi planlanmıştır. Çalışmanın amacı, Niğde İli sınırları içerisinde kent ölçeğinde hizmet sağlayan bazı parkların peyzaj tasarım kriterlerine uygunluğunun tespit edilmesidir. Bu bağlamda belirlenen peyzaj tasarım kriterlerine göre parkların peyzaj tasarımı açısından uygunlukları tespit edilip, parkların mevcut durumlarının analiz edilmesine yönelik değerlendirmeler yapılması planlanmaktadır. Değerlendirme sonucunda mevcut durumun sorununa yönelik peyzaj tasarım kriterlerine uygun olacak şekilde çözüm önerileri sunulacaktır.</p>

^a orhunsoydan@ohu.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-0723-921X>

Giriş

Kent parkı, yapılaşmış ve yoğun kent dokusu içinde doğayla iç içe olmaya olanak sağlayan, farklı aktiviteleri içerisinde barındıran, kent insanı için bitki örtüsüne özgürce ve istediği zaman temas etme fırsatı sunan, farklı insan gruplarını bir araya getirerek etkileşim alanı oluşturan mekânlardır. Kent parkları en önemli kentsel elemanlardır. Kent parkları kent insanı için fiziksel, kültürel ve sosyal aktivitelere katılma olanağı vermektedir. Kent parklarının peyzaj tasarım kriterlerine uygun olması öncelikle parkın sonra tüm kentin sürdürülebilirliğini ve yaşam kalitesini arttıracaktır. Peyzaj tasarım kriterlerine göre parkın büyüklüğü ve buna bağlı olarak alan kullanımı kent nüfusuna ve hitap ettiği topluluğa göre şekillenmektedir (Doğan ve Güngör, 2022).

Kentsel parklar ve yeşil alanlar, kentsel çevredeki yaşam kalitesini iyileştirerek çeşitli fiziksel, sosyal, çevresel ve sağlık yararları sağlarlar. Kentsel çevrenin önemli bir bileşeni olarak, kent parkları çok çeşitli rekreasyonel aktiviteler (Page ve ark., 1994; Woolley, 2003) sunar ve kullanıcılar için sessiz dinlenme fırsatları (Sop Shin ve ark., 2005) sağlar. Kent parkları, çeşitli kültürel gruplardan gelen ziyaretçilerin ihtiyaçlarına cevap vermeli (Francis, 2003; Wong ve Domroes, 2005), farklı kullanıcı grupları düşünülerek parklar tasarlanmalı ve yönetilmelidir (Thompson, 2002; Chiesura, 2004; Rishbeth, 2004). Kentsel parklar üzerine yapılan araştırmalar (Çoşaner, 2009; Bektaş, 2010; Akten ve Özkartal, 2016; Xu ve ark., 2017; Ayhan ve Atabeyoğlu, 2019; Jaszczak ve ark., 2021; Aybey, 2024; Feng ve ark., 2024) genellikle parkların algılanan faydalarına ve kullanıcı memnuniyetine veya çevresel etkilere ilişkin algılara odaklanmıştır.

Doğal çevreyle temas, sağlıkla ilgili faydalar (Frumkin, 2001; Gobster ve Westphal, 2004; Orsega-Smith ve ark., 2004; Bedimo-Rung ve ark., 2005; Maller ve ark., 2005; Pretty ve ark., 2005) ve aktif rekreasyon biçimleri için fırsatlar sunar. Peyzajların değerlendirilmesi üzerine yapılan çalışmalar, çeşitli kültürlerden insanların doğal ortamları yapıli ortamlara tercih ettiğini ve doğal manzaraların değerlendirilmesindeki benzerliklerin kültürler veya daha küçük gruplar arasındaki farklılıklardan çok daha ağır bastığını tutarlı bir şekilde göstermiştir. Ancak, kültürel geçmişler insanların estetik algılarını ve tercihlerini (Todorova ve ark., 2004), kullanımları ve deneyimleri etkiler.

Tutumlar (algılar, tercihler) ve deneyimler ayrı konular olsa da, aralarında bir ilişki olabilir. Bu nedenle bu konulara kültürel perspektiften bakmak faydalı olacaktır (Özgüner, 2011). Parklar insan yaşamına faydalar sağlarlar. Estetik, kültürel, sağlık, eğlence ve ekonomik olmak üzere birçok faydaları nedeniyle insanların yaşamları için temel unsurlar olarak kabul edilen bahçeler, önemli bir role sahiptir ve parkların veya yeşil alanların kurulmasının temel amacı insanın konforu ve zevkinin yanı sıra diğer estetik faydalar sağlamaktır. Estetik değerlerinin yanında, kent parklarının işlevsel olması da düşünülmesi gereken bir konudur. Parkın erişilebilir olması, döşeme, gölgeleme, oyun alanları, su ögesi, aydınlatma, güvenlik unsurları başta olmak üzere parkların peyzaj tasarım kriterleri açısından uygun olması gerekmektedir.

Bu çalışmada; Niğde İli Merkez İlçesinde bulunan 5 kent parkı incelenmiştir. Çalışmanın amacı, Niğde ili Merkez ilçesinde belirlenen 5 farklı kent parkının yerinde gözlem yolu ile mevcut durumun incelenerek, fotoğraflanarak ve analiz edilerek değerlendirilmesi sonucunda da ortaya çıkan durumun olumlu ve olumsuz yönlerinin irdelenerek, kent parklarında peyzaj tasarım kriterleri açısından problem ve eksiklikler için çözüm önerisi geliştirilmesi planlanmaktadır.

Materyal ve Yöntem

Çalışmanın ana materyalini Niğde İli Merkez İlçesinde bulunan 5 park oluşturmaktadır. Niğde İlinde bulunan Kızıl Elma Parkı, Ahmet Ceylan Parkı, Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı, Şehit Mustafa Şahin Parkı ve Eyüp Sultan Parkı çalışma kapsamı yerinde gözlem yolu ile mevcut durumun incelenerek, fotoğraflanarak ve analiz edilerek değerlendirilmesi şeklinde hazırlanacaktır. Parkların seçilme nedeni, Niğde İli Merkez İlçesinde bulunan en büyük ve en yoğun kullanıma sahip parklar olmasıdır. Niğde Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nden parklara ait veriler (büyüklük, konum bilgisi vb.) elde edilmiştir. Parklara ait verilerin elde edilmesinin ardından büyüklük, kullanım ve sahip olduğu peyzaj tasarım öğeleri dikkate alınarak çalışma kapsamında incelenecek parklara karar verilmiştir. Daha sonra parkların değerlendirilmeleri amacıyla peyzaj tasarım kriterleri belirlenmiştir.

Peyzaj tasarım kriterleri (Alan kullanımı ve büyüklüğü, ulaşılabilirlik, her yaş grubundan insana uygunluk, zemin döşeme elemanları, otopark, oturma birimleri, aydınlatma elemanları, çöp kutuları, bilgi panoları, plastik objeler ve heykeller, çocuk oyun elemanları, bitkilendirme, su ögesi, güvenlik ve gece kullanımı, özel gereksinimli insanların kullanımı, yıl boyu kullanılabilirlik ve iklim uygunluk, kent estetiğine katkı ve çevre ile uyum) olarak belirlenmiştir. Bu çalışmaların ardından saha çalışması planlanmıştır. Burada mevcut durumlar fotoğraflanmış ve yerinde gözlemler yapılmıştır. Sonraki aşamada seçilen parkların bu kriterlere hangi ölçüde uyumlu olduğu incelenmiştir. Son aşamada ise kriterlere uygunluk bakımından eksik kalan noktalar için çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Kızılelma Parkı

Niğde ili Merkez İlçesi, Aşağı Kayabaşı mahallesinde yer alan Kızılelma Parkı kentin en büyük parklarından biridir. 35.550 m²'lik alana sahip olan park Niğde'de bulunanların rekreasyonel faaliyetlerini geçirdiği bir konuma sahiptir. Büyük bir alanda kurulu olan parkın içerisinde kafe, spor salonu, millet kütüphanesi, gençlik merkezi, çocuk oyun alanları, kondisyon alanları, spor sahaları gibi rekreasyon alanları bulunmaktadır (Şekil 1). Yeşil alanla birlikte tasarlanmış park, sosyal aktivite açısından oldukça zengindir. Alanlar arasından geçişler uyumlu olacak şekilde planlama yapılmıştır. Park kullanıcılarına bir ya da birden fazla aktiviteyi bir arada yapma fırsatı sağlamaktadır. Bir faaliyet için parkta bulunan kullanıcı diğer faaliyetlere uğramadan amacına ulaşabilmektedir; bu da parkı işlevsel bir hale getirmektedir.

Şekil 1. Kızılelma Parkı alan kullanımları
Figure 1. Kızılelma Park land uses

Şekil 2. Kızılelma Park içi ulaşım ağları
Figure 2: Kızılelma Park transportation networks

Şekil 3. Kızılelma Parkı çeşitli aktivite alanları
Figure 3. Kızılelma Park various activity areas

Ulaşılabilirlik

Parkın etrafının yollarla çevrili olması, toplu taşımının parkın hemen yanında olması, parka ulaşımın rahatlıkla sağlamaktadır. Bisiklet, yaya vb. olmak üzere diğer yöntemlerle de parka ulaşım oldukça kolaydır. Park içerisinde bir ana yol bulunmakta, diğer yollar bu yolla bağlantılıdır (Şekil 2). Aynı zamanda otomobil kullanarak parka ulaşım sağlayan kullanıcılar için de park otoparkı bulunmaktadır.

Her yaş grubundan insana uygunluk

Kızılelma parkı birçok sosyal aktiviteyi barındırmaktadır. Bu aktiviteler tüm yaş grubunda bulunan insanlara hizmet verecek şekilde planlanmıştır. Park, çocuk oyun parkları, gezinti, spor sahaları, gençlik merkezi, millet kıraathanesi gibi olanaklar sağlamaktadır (Şekil 3). Park, tüm kullanıcıların kullanması için yeterli olduğu görülmektedir.

Zemin Döşeme Elemanları

Parkta kilitli taş parke, beton kalıplar ve kauçuk gibi birçok farklı döşeme malzemesi örnekleri kullanılmıştır (Şekil 4).

Otopark

Park alanı içerisinde 2 adet otopark yer almaktadır. Otopark içerisinde zemin kaplaması olarak asfalt kullanılmış ve araçların park yerleri çizgilerle ayrılmıştır. Bir araç için 245 cm × 300 cm'lik bir alan ayrılmıştır. Otoparklarda herhangi bir yönlendirici levha bulunmamaktadır.

Oturma Birimleri

Kızılelma Parkı oturma birimleri ahşap malzemeden yapılmıştır. Park içerisinde masalar, oturma birimleri ve kameriyeler bulunmaktadır (Şekil 5). Oturma birimleri kullanım alanlarına göre büyüklük ve şekilsel olarak değişiklik göstermektedir.

Aydınlatma Elemanları

Güvenliğin sağlanması, yer-yön bulunması amacıyla yapılan aydınlatmanın kullanım gruplarına göre planlandığı görülmüştür. Parkta tekli ve çoklu aydınlatmalar tercih edilmiştir (Şekil 6). Bazı aydınlatmaların bakımsız olduğu belirlenmiştir.

Çöp Kutuları

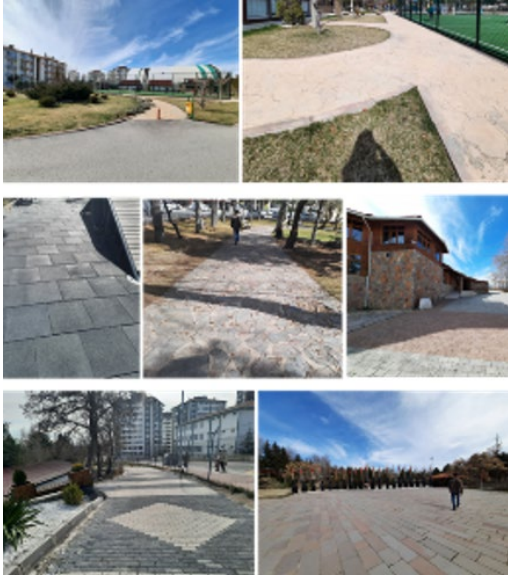
Kızılelma parkı giriş ve çıkış noktalarında büyük, iç kısımlarda küçük boyutlu olarak konumlandırılmış çöp kutularının yanı sıra ana girişte 1 adet mobil atık getirme merkezi bulunmaktadır. Kullanılan bölgelere göre çöp kutuları renk açısından farklılık göstermektedir. (Şekil 7). Çöp kutularının birkaçında bakım yönünden bazı eksiklikleri bulunmaktadır. Mobil atık getirme merkezi olması da parkı diğer kent parklarından ayıran özelliğidir.

Bilgi Panoları

Parkta genelinde metal ve plastik malzemeden üretilmiş yapılması yasak eylemleri bildiren donatı elemanları kullanılmıştır. Parkın girişinde parkla ilgili herhangi bilgilendirme ve kullanımlara ait herhangi bir yönlendirme bulunmamaktadır (Şekil 8).

Plastik Obje ve Heykeller

Parkın içerisinde Türk devletleri beylerinin büstlerinin olduğu bir alan bulunmaktadır. Bu alanda heykeller Türk bayrakları ile süslenmiş ve desteklenmiştir. Parkın vurgu noktası olan bu alanda 21 adet büst yer almaktadır. Park içerisinde aynı zamanda tarihi birçok sütun, heykel, kabartma resimler bulunmaktadır (Şekil 9). Parka değer katan heykeller, tarihi dokusu olan sütun ve kabartma resimlerin korunması konusunda herhangi bir önlem olmadığı için, parkta bulunan objelerde kullanıcıların oluşturduğu zararlar meydana gelmiştir.

Şekil 4. Kızılelma Parkı zemin döşeme elemanları
Figure 4. Kızılelma Park floor covering elements

Şekil 5. Kızılelma Parkı oturma birimleri
Figure 5. Kızılelma Park seating units

Şekil 6. Kızılelma Parkı aydınlatma elemanları
Figure 6. Kızılelma Park lighting elements

Şekil 7. Kızılelma Parkı çöp kutuları
Figure 7. Kızılelma Park trash cans

Şekil 8. Kızılelma Parkı bilgi panoları
Figure 8. Kızılelma Park information boards

Şekil 9. Kızılelma Parkı heykel ve objeler
Figure 9. Kızılelma Park sculptures and objects

Şekil 10. Kızılelma Parkı çocuk oyun alanı
Figure 10. Kızılelma Park children's playground

Şekil 11. Kızılelma Parkı bitkilendirme
Figure 11. Kızılelma Park planting

Şekil 12. Kızılelma Parkı su öğesi
Figure 12. Kızılelma Park water element

Şekil 13. Kızılelma Parkı gece kullanımı
Figure 13. Kızılelma Park night use

Şekil 14. Ahmet Ceylan Parkı alan kullanımları
Figure 14. Ahmet Ceylan Park land use

Şekil 15. Ahmet Ceylan Parkı içi ulaşım ağları
Figure 15. Ahmet Ceylan Park transportation networks

Şekil 16. Ahmet Ceylan Parkı aktivite alanları
Figure 16. Ahmet Ceylan Park activity areas

Çocuk Oyun Elemanları

Park çocuklara yönelik aktiviteler açısından oldukça zengindir. Burada plastik oyun grubu yanı sıra ahşap macera oyun alanı yer almaktadır (Şekil 10). Aynı zamanda çocuk oyun alanının sınırlayıcı eleman yardımıyla diğer alanlardan ayrılması güvenlik açısından faydalı olmuştur.

Bitkilendirme

Park içerisinde yeşil alan oluşturulması açısından tüm bitki gruplarına yer verilmiştir. Tercih edilen bitki türlerine ise bölge iklim koşullarına uygundur. Parkta açık – yeşil alan miktarının fazla olması, kullanıcıların alternatif faaliyetlere yönelmesine izin vermektedir. (Şekil 11). Parkta çoğunlukla ibrelili türler tercih edilmiştir. Kullanım alanlarına göre bitkiler fonksiyon ve estetik özellikleri göz önünde bulundurularak konumlandırılmıştır. Bunun yanı sıra belirli noktalarda ağaç kökleri yüzünden sert zeminlerde bozulmalar meydana gelmiştir.

Su ögesi

Kızılelma Parkı içerisinde büyük bir su yüzeyi bulunmaktadır. Yapay bir şelalenin oluşturulduğu alandan akan su parkın ortasında yapay bir gölet oluşturmaktadır (Şekil 12). Parkta bulunan bu su yüzeyi büyüklüğü ve yapımı itibarıyla gösterişli olsa da kent iklimi sebebiyle çoğunlukla kullanılamaz durumda kalmaktadır. O yüzden bu büyük alan boş ve kullanılamaz olduğu için bakımsız ve kirli hale gelmektedir.

Güvenlik ve Gece Kullanımı

Bitkisel materyal ile perdeleme yaparak ve bölgelere göre aydınlatma planlayarak parkta güvenlik sağlanmaya çalışılmıştır. Bu durum mekânın tam algılanmasına fırsat sağlamasından dolayı kullanıcılarda güvenli hissi oluşturmaktadır. Bunun yanında parkta çok fazla sayıda aktivite bulunması ve bu aktiviteleri aydınlatılması amacıyla kullanıcılara güvende oldukları hissi kazandırılmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda bu alanlar birbirinden sınırlayıcı elemanlarla ayrılarak da güven oluşturulmuştur.

Park içerisinde, giriş ve çıkışlarında güvenlik amaçlı herhangi bir personel planlanmamıştır. Park içerisinde bulunan donatı elemanlarının bakım onarımlarının zamanında yapılmaması, kullanıcılar açısından risk teşkil etmektedir. Ayrıca ağaçların sert hava durumlarından etkilenecek formunu kaybetmesi ve kök büyümesi sonucu sert zeminlerde oluşmuş tahribatlar da kazalara neden olabilmektedir. Park işlek bir bölgede olması, çevresinin sokaklardan ve kent içi yollardan oluşması nedeniyle gece de kullanım sağlanabilmektedir (Şekil 13). Park genelde aydınlatma kısmen yeterlidir. Ancak personel eksikliği, toplu taşımının tüm gün hizmet sunmaması parkın gece kullanımını açısından eksikliklerindedir.

Özel Gereksinimli İnsanların Kullanımı

Parkta yaya yolları, merdiven ve rampalar, otoparklar ve donatı elemanları, oyun alanları, kondisyon alanı TS 12576 standartlarına uygun yapılmamıştır. Görme engelli kullanıcılar için kent parkına girişlerde ve alan içi yaya yollarında kılavuz çizgileri bulunmamaktadır. Yaya yolları genişliği kullanım alanlarına göre farklılaşmaktadır. Bu durum tekerlekli sandalye kullanıcıları için uygun olmamaktadır. Yine zemin döşeme malzemelerinin farklılığı da özel gereksinimli insanları etkilemektedir. Bazı alanlarda kullanılan blok taşlar ve doğal taşların girintili çıkıntılı yüzeyleri tekerlekli sandalye ve görme

engelli kullanıcılar açısından olumsuzdur. Donatı elemanları, bilgi panoları, otopark gibi birçok yerde özel gereksinimli insanlara yönelik yapılmış veya düşünülmüş bir unsura rastlanmamıştır. Ancak ana girişte bir adet tekerlekli sandalye şarj istasyonu ve özel gereksinimli insanlar için ayrılmış tuvalet kabinleri bulunmaktadır. Parkın özel gereksinimli insanlara uygunluğu şarj alanı ve tuvalet kabini haricinde olan zemin döşemeleri, park içi ulaşım ağları, otopark, donatı elemanları, bitkilendirme gibi birçok kategoride incelenmiş ve uygun bulunmamıştır.

Yıl Boyu Kullanılabilirlik ve İklim Uyumluk

Park kullanıcıları açısından sıcak aylarda gölge sağlayabilecek yeşil öğelerin ve üst örtü elemanlarının eksik kaldığı düşünülmektedir. Fakat parkta yer alan kafe, kıraathane ve üstü kapalı oturma elemanları sayesinde yıl boyu kullanılabilir hale gelmektedir. Parktaki bitkisel materyal ve donatı elemanları iklim uygun seçilmiş olup su yüzeyinin iklim uygun tasarlanmadığı gözlemlenmiştir.

Ahmet Ceylan Parkı

Niğde ili Merkez İlçesi, Aşağı Kayabaşı mahallesinde yer alan Ahmet Ceylan Parkı 7.800 m²'lik alana sahiptir. Kent parkı kullanıcıları için çeşitli rekreasyon faaliyetlerini barındıran bir alandır. Parkın içerisinde çocuk oyun alanı, kondisyon alanı, dinlenme alanları gibi rekreasyon alanları bulunmaktadır (Şekil 14). Alanlar arasında geçişler uyumlu olacak şekilde planlama yapılmıştır. Ahmet Ceylan Parkı alan kullanımını ve büyüklüğü, içerisinde bulundurduğu çeşitli aktivite alanları ile kent parkı özelliğini tanımlayan unsurları içerisinde barındırmaktadır.

Ulaşılabilirlik

Parkın etrafının yollarla çevrili olması, toplu taşımının parkın hemen yanında olması, parka ulaşım rahatlıkla sağlanabilmektedir. Bisiklet, yaya vb. olmak üzere diğer yöntemlerle de parka ulaşım oldukça kolaydır. Park içerisinde bir ana yol bulunmakta, diğer yollar bu yolla bağlantılıdır. (Şekil 15).

Her Yaş Grubundan İnsana Uygunluk

Ahmet Ceylan Parkı tüm yaş gruplarından kullanıcılara vakit geçirebilmeleri için imkânlar sağlar ancak yeterli değildir. Çocuklar için oyun parkı ve gezinme alanları sunarken gençler, orta yaşlılar ve yaşlılar için, kondisyon alanı gibi aktivite olanakları sağlamaktadır (Şekil).

Zemin Döşeme Elemanları

Parkta kilitli taş parke, çim taşı ve kauçuk gibi farklı döşeme malzemesi kullanılmıştır (Şekil 17).

Otopark

Ahmet Ceylan parkı içerisinde otopark için ayrılmış herhangi bir alan bulunmamaktadır.

Oturma Birimleri

Ahmet Ceylan Parkı oturma birimleri ahşap malzemedir yapılmıştır. Park içerisinde masalar, oturma birimleri ve kameriyeler bulunmaktadır. (Şekil 18).

Aydınlatma Elemanları

Parkta güvenliği sağlanması ve tüm zamanlarda kullanım sağlanması için tasarlanan mevcut aydınlatma çoklu şekilde bir nokta üzerindedir. Aydınlatma elemanı kullanım noktasına göre aktivite ve dinlenme alanlarına yakın konumu itibarıyla doğru seçilmiş olsa da park içi aydınlatma elemanları yetersiz kalmaktadır.

Şekil 17. Ahmet Ceylan Parkı zemin döşeme elemanları
Figure 17. Ahmet Ceylan Park floor covering elements

Şekil 18. Ahmet Ceylan Parkı oturma birimleri
Figure 18. Ahmet Ceylan Park seating units

Şekil 19. Ahmet Ceylan Parkı çöp kutuları
Figure 19. Ahmet Ceylan Park trash cans

Şekil 20. Ahmet Ceylan Parkı çocuk oyun alanı
Figure 20. Ahmet Ceylan Park children's playground

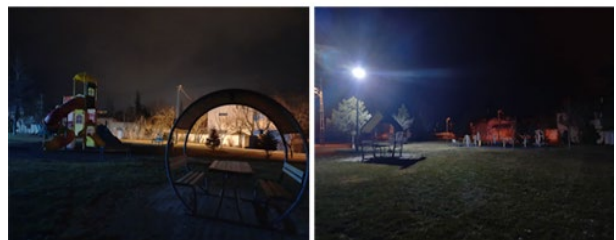
Şekil 21. Ahmet Ceylan Parkı bitkilendirme
Figure 21. Ahmet Ceylan Park planting

Şekil 22. Ahmet Ceylan Parkı güvenlik ve gece kullanımı
Figure 22. Ahmet Ceylan Park security and night use

Şekil 23. Mevlâna Celeleddin-i Rumi Parkı alan kullanımları
Figure 23. Mevlana Celeleddin-i Rumi Park land uses

Şekil 24. Mevlâna Celeleddin-i Rumi Parkı içi ulaşım ağları
Figure 24. Mevlana Celeleddin-i Rumi Park transportation networks

Şekil 25. Mevlâna Celeleddin-i Rumi Parkı aktivite alanları
Figure 25. Mevlana Celeleddin-i Rumi Park activity areas

Çöp Kutuları

Park içerisinde birkaç noktada çöp kutusu bulunmaktadır. Parkın içerisinde bulunan bütün çöp kutuları aynı ebatlarda ve renklerde (Şekil 19). Çöp kutularının birkaçında bakım yönünden bazı eksiklikleri bulunmaktadır. Aynı zamanda çöp kutularının yalnızca oyun grubu ve kondisyon alanının bulunduğu bölgede olması park açısından çöp kutularını yetersiz hale getirmektedir.

Bilgi Panoları

Parkın herhangi bir alanında bilgi panosu bulunmamaktadır.

Plastik Objeler ve Heykeller

Parkın herhangi bir alanında plastik obje ve heykel bulunmamaktadır.

Çocuk Oyun Elemanları

Parkta aktivite için ayrılmış iki büyük alandan biri çocuk oyun elemanlarının bulunduğu kısımdır (Şekil 20).

Bitkilendirme

Park içerisinde yeşil alan oluşturulması açısından tüm bitki gruplarına yer verilmiştir. Tercih edilen bitki türlerine ise bölge iklim koşullarına uygundur. Çoğunlukla ibrelili türlerin hâkim olduğu parkta, kullanıcılarının sosyalleşmesine ortam sağlayan geniş çim alanlar bulunmaktadır (Şekil 21). Kullanım alanlarına göre bitkiler fonksiyon ve estetik özellikleri göz önünde bulundurularak konumlandırılmıştır. Bunun yanı sıra belirli noktalarda ağaç kökleri yüzünden sert zeminlerde bozulmalar meydana gelmiştir.

Su Ögesi

Parkın herhangi bir alanında su ögesi bulunmamaktadır.

Güvenlik ve Gece Kullanımı

Bitkisel materyal ile perdeleme yaparak ve bölgelere göre aydınlatma planlayarak parkta güvenlik sağlanmaya çalışılmıştır. Ancak aydınlatma sayısı yeterli gelmemektedir.

Park içerisinde, giriş ve çıkışlarında güvenlik amaçlı herhangi bir personel planlanmamıştır. Park içerisinde bulunan donatı elemanlarının bakım onarımlarının zamanında yapılmaması, kullanıcılar açısından risk teşkil etmektedir. Ayrıca ağaçların sert hava durumlarından etkilenerek formunu kaybetmesi ve kök büyümesi sonucu sert zeminlerde oluşmuş tahribatlar da kazalara neden olabilmektedir. Park işlek bir bölgede olması, çevresinin sokaklardan ve kent içi yollardan oluşması, mahallede bulunan yapılara yakın konumu nedeniyle gece de kullanım sağlanabilmektedir (Şekil 22). Park genelde aydınlatma yetersizdir. Ancak personel eksikliği, toplu taşımının tüm gün hizmet sunmaması parkın gece kullanımını açısından eksikliklerindedir.

Özel Gereksinimli İnsanların Kullanımı

Parkta yaya yolları, donatı elemanları, oyun alanları, kondisyon alanı TS 12576 standartlarına uygun yapılmamıştır. Görme engelli kullanıcılar için kent parkına girişlerde ve alan içi yaya yollarında kılavuz çizgileri bulunmamaktadır. Yaya yolları genişliği kullanım alanlarına göre farklılaşmaktadır. Bu durum tekerlekli sandalye kullanıcıları için uygun olmamaktadır. Yine zemin döşeme malzemelerinin farklılığı da özel gereksinimli insanları etkilemektedir. Bazı alanlarda kullanılan kilit taşı ve çim taşının girintili çıkıntılı yüzeyleri tekerlekli sandalye ve görme engelli kullanıcılar açısından olumsuzdur.

Yıl Boyu Kullanılabilirlik ve İklim Uyumlu

Park kullanıcıları açısından sıcak aylarda gölge sağlayabilecek yeşil öğelerin ve üst örtü elemanlarının eksik kaldığı düşünülmektedir. Parktaki bitkisel materyal ve donatı elemanları iklime uygun seçilmiştir.

Mevlâna Celaleddin-î Rumi Parkı

Niğde ili Merkez İlçesi, İnönü mahallesinde yer alan Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı 7.610 m²'lik alana sahiptir. Kent parkı kullanıcıları için çeşitli rekreasyon faaliyetlerini barındıran bir alandır.

Peyzaj tasarım kriterlerine göre Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı mevcut durumu analiz edildiğinde aşağıdaki durum ortaya çıkmıştır. Parkın içerisinde çocuk oyun alanı, kondisyon alanı, dinlenme alanları gibi rekreasyon alanları bulunmaktadır (Şekil 23). Parkın alan kullanımı faaliyetlerin birbiri ile bağlantılı olacak şekilde planlanmamıştır. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı alan kullanımı ve büyüklüğü, içerisinde bulundurduğu çeşitli aktivite alanları ile kent parkı özelliğini tamamlayan unsurları içerisinde barındırmaktadır.

Ulaşılabilirlik

Parkın etrafının yollarla çevrili olması, toplu taşımının parkın hemen yanında olması, parka ulaşım rahatlıkla sağlanabilmektedir. Bisiklet, yaya vb. olmak üzere diğer yöntemlerle de parka ulaşım oldukça kolaydır. Park içerisinde bir ana yol bulunmakta, diğer yollar bu yolla bağlantılıdır. Aynı zamanda otomobil kullanarak parka ulaşım sağlayan kullanıcılar için de park otoparkı bulunmaktadır (Şekil 24).

Her Yaş Grubundan İnsana Uygunluk

Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı tüm yaş grubundan kullanıcılara vakit harcayabilmeleri için fırsatlar sunar ancak yeterli değildir. Çocuklara oyun parkı ve gezinme alanları sunarken gençler, orta yaşlılar ve yaşlılar için, kondisyon alanı gibi aktivite olanakları sağlamaktadır (Şekil 25).

Zemin Döşeme Elemanları

Parkta kilitli taş parke ve kauçuk gibi farklı döşeme malzemesi kullanılmıştır (Şekil 26).

Otopark

Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı otomobil ile ulaşım sağlayan kullanıcıları için otopark imkânı bulunmaktadır. Park alanı içerisinde 2 adet otopark yer almaktadır. Otopark içerisinde zemin kaplaması olarak asfalt kullanılmıştır ve araçların park yerleri çizgilerle ayrılmıştır. Otopark içerisinde giriş-çıkışı belirten herhangi bir yönlendirici levha bulunmamaktadır (Şekil 27).

Oturma Birimleri

Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı oturma birimleri ahşap malzemedeki yapılmıştır. Park içerisinde masalar, oturma birimleri ve kameryeler bulunmaktadır. (Şekil 28).

Aydınlatma Elemanları

Aydınlatma elemanı kullanım noktası göre aktivite ve dinlenme alanlarına yakın konumu itibarıyla doğru seçilmiş olsa da park içi aydınlatma elemanları yetersiz kalmaktadır (Şekil 29).

Çöp Kutuları

Park içerisinde birkaç noktada çöp kutusu bulunmaktadır. Parkın içerisinde bulunan bütün çöp kutuları aynı ebatlarda ve benzer renklerde (Şekil 30). Çöp kutularının birkaçında bakım yönünden bazı eksiklikleri bulunmaktadır. Aynı zamanda çöp kutularının yalnızca küçük boyutlarda olması park açısından çöp kutularını yetersiz hale getirmektedir.

Şekil 26. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı zemin döşeme elemanları
Figure 26. Mevlana Celaleddin-i Rumi Park floor covering elements

Şekil 27. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı otopark
Figure 27. Mevlana Celaleddin-i Rumi Park parking lot

Şekil 29. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı aydınlatma elemanları
Figure 29. Mevlana Celaleddin-i Rumi Park lighting elements

Şekil 30. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı çöp kutuları
Figure 30. Mevlana Celaleddin-i Rumi Park trash cans

Şekil 28. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı oturma birimleri
Figure 28. Mevlana Celaleddin-i Rumi Park seating units

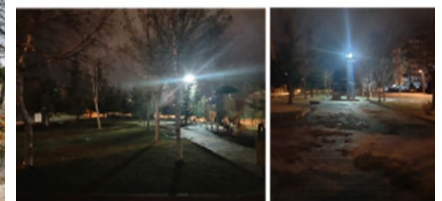
Şekil 31. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı heykel
Figure 31. Mevlana Celaleddin-i Rumi Park sculpture

Şekil 32. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı çocuk oyun elemanları
Figure 32. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Park children's playground

Şekil 33. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı bitkilendirme
Figure 33. Mevlana Celaleddin-i Rumi Park planting

Şekil 34. Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı güvenlik ve gece kullanımı
Figure 34. Mevlana Celaleddin-i Rumi Park security and night use

Şekil 35. Şehit Mustafa Şahin Parkı alan kullanımları
Figure 35. Şehit Mustafa Şahin Park land uses

Bilgi Panoları

Parkin herhangi bir alanında bilgi panosu bulunmamaktadır.

Plastik Obje ve Heykeller

Parkin ana caddeye bakan bölümünde bulunan Atatürk Heykeli parkın vurgu noktasını oluşturmuştur (Şekil 31). Parka değer katan heykelin korunması konusunda herhangi bir önlem olmadığı için, kullanıcıların oluşturduğu zararların meydana gelebileceği düşünülmektedir. Heykelin parka bakan bölümü bitkisel unsur kullanılarak sınırlandırılmıştır ancak yetersiz koruma ve bakımsızlık mevcuttur.

Çocuk Oyun Elemanları

Parkta aktivite için ayrılmış iki büyük alandan biri çocuk oyun elemanlarının bulunduğu kısımdır (Şekil 32).

Bitkilendirme

Park içerisinde yeşil alan oluşturulması açısından tüm bitki gruplarına yer verilmiştir. Tercih edilen bitki türlerine ise bölge iklim koşullarına uygundur.

Çoğunlukla ibrelili türlerin hakim olduğu parkta, diğer kent parklarına göre daha dar çim alanlar ayrılmıştır (Şekil 33). Kullanım alanlarına göre bitkiler fonksiyon ve estetik özellikleri göz önünde bulundurularak konumlandırılmıştır. Bunun yanı sıra belirli noktalarda ağaç kökleri yüzünden sert zeminlerde bozulmalar meydana gelmiştir. Aynı zamanda bitkiler ve yeşil alanlar için bakımsızlık mevcuttur.

Su ögesi

Parkin herhangi bir alanında su ögesi bulunmamaktadır.

Güvenlik ve Gece Kullanımı

Bitkisel materyal ile perdeleme yaparak ve bölgelere göre aydınlatma planlayarak parkta güvenlik sağlanmaya çalışılmıştır. Park içerisinde, giriş ve çıkışlarında güvenlik amaçlı herhangi bir personel planlanmamıştır. Park içerisinde bulunan donatı elemanlarının bakım onarımlarının zamanında yapılmaması, kullanıcılar açısından risk teşkil etmektedir. Ayrıca ağaçların sert hava durumlarından etkilenecek formunu kaybetmesi ve kök büyümesi sonucu sert zeminlerde oluşmuş tahribatlar da kazalara neden olabilmektedir. Park işlek bir bölgede olması, çevresinin sokaklardan ve kent içi yollardan oluşması, mahallede bulunan yapılara yakın konumu nedeniyle gece de kullanım sağlanabilmektedir (Şekil 34). Park genelde aydınlatma yetersizdir. Ancak personel eksikliği, toplu taşımının tüm gün hizmet sunmaması parkın gece kullanımı açısından eksikliklerindedir.

Özel Gereksinimli İnsanların Kullanımı

Parkta yaya yolları, donatı elemanları, oyun alanları, kondisyon alanı TS 12576 standartlarına uygun yapılmamıştır. Görme engelli kullanıcılar için kent parkına girişlerde ve alan içi yaya yollarında kılavuz çizgileri bulunmamaktadır. Yaya yolları genişliği kullanım alanlarına göre farklılaşmaktadır. Bu durum tekerlekli sandalye kullanıcıları için uygun olmamaktadır. Yine zemin döşeme malzemelerinin farklılığı da özel gereksinimli insanları etkilemektedir.

Parkin tamamında kullanılan kilit taşının girintili çıkıntılı yüzeyleri tekerlekli sandalye ve görme engelli kullanıcılar açısından olumsuzdur.

Yıl Boyu Kullanılabilirlik ve İklim Uyumluk

Park kullanıcıları açısından sıcak aylarda gölge sağlayabilecek yeşil öğelerin ve üst örtü elemanlarının eksik kaldığı düşünülmektedir. Parktaki bitkisel materyal ve donatı elemanları iklime uygun seçilmiştir.

Şehit Mustafa Şahin Parkı

Niğde ili Merkez İlçesi, Nar mahallesinde yer alan Şehit Mustafa Şahin Parkı 7.000 m²lik alana sahiptir. Kent parkı kullanıcıları için çeşitli rekreasyon faaliyetlerini barındıran bir alandır. Parkın içerisinde çocuk oyun alanları, kondisyon alanları, spor sahası gibi rekreasyon alanları bulunmaktadır (Şekil 35). Parkın alan kullanımı faaliyetlerin birbiri ile bağlantılı olacak şekilde planlanmamıştır. Şehit Mustafa Şahin Parkı alan kullanım ve büyüklüğü, içerisinde bulundurduğu çeşitli aktivite alanları ile kent parkı özelliğini tamamlayan unsurları içerisinde barındırmaktadır.

Ulaşılabilirlik

Parkin etrafının yollarla çevrili olması, toplu taşımının parkın hemen yanında olması, parka ulaşım rahatlıkla sağlanabilmektedir. Bisiklet, yaya vb. olmak üzere diğer yöntemlerle de parka ulaşım oldukça kolaydır. Park içerisinde bir ana yol bulunmakta, diğer yollar bu yolla bağlantılıdır. Aynı zamanda otomobil kullanarak parka ulaşım sağlayan kullanıcılar için de park otoparkı bulunmaktadır (Şekil 36).

Her yaş grubundan insana uygunluk

Şehit Mustafa Şahin Parkı tüm yaş grubundan kullanıcılara vakit harcayabilmeleri için fırsatlar sunar ancak yeterli değildir. Çocuklar için oyun parkı, futbol sahası ve gezinme alanları sunarken gençler, orta yaşlılar ve yaşlılar için, kondisyon alanı, dinlenme alanı gibi pasif ve aktif aktivite olanakları sağlamaktadır (Şekil 37).

Parkin kentin biraz daha az sirkülasyon olan bölgesinde bulunması ile park genel ihtiyaca uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle parkta her yaşa uygun aktif rekreasyon alanları çeşit yönünden yetersiz kalmaktadır.

Zemin Döşeme Elemanları

Parkta kilitli taş parke taşı ve kauçuk gibi farklı döşeme malzemesi kullanılmıştır (Şekil 38).

Otopark

Şehit Mustafa Şahin Parkı içerisinde otopark için ayrılmış herhangi bir alan bulunmamaktadır.

Oturma Birimleri

Şehit Mustafa Şahin Parkı oturma birimleri ahşap ve metal malzemeden yapılmıştır. Park içerisinde masalar, oturma birimleri ve kameriyeler bulunmaktadır. (Şekil 39). Oturma birimleri kullanım alanlarına itibarıyla genel olarak bir bölgede toplanmıştır. Kameriyeler aynı ebat ve malzemeden oluşmaktadır. Banklar ise yalnızca oyun grubunun olduğu alanda bulunmaktadır.

Aydınlatma Elemanları

Parkta güvenliği sağlanması ve tüm zamanlarda kullanım sağlanması için tasarlanan mevcut aydınlatma çoklu şekilde iki farklı noktada bulunmaktadır (Şekil 40). Aydınlatma elemanı kullanım noktasına göre aktivite ve dinlenme alanlarına yakın konumu itibarıyla doğru seçilmiş olsa da park içi aydınlatma elemanları yetersiz kalmaktadır.

Çöp Kutuları

Park içerisinde birkaç noktada çöp kutusu bulunmaktadır. Parkın içerisinde bulunan bütün çöp kutuları aynı ebatlarda ve farklı renklerde (Şekil 41). Çöp kutularının birkaçında bakım yönünden bazı eksiklikleri bulunmaktadır. Aynı zamanda çöp kutularının yalnızca küçük boyutlarda olması park açısından çöp kutularını yetersiz hale getirmektedir.

Şekil 36. Şehit Mustafa Şahin Parkı içi ulaşım ağları
Figure 36. Şehit Mustafa Şahin Park transportation networks within the park

Şekil 37. Şehit Mustafa Şahin Parkı aktivite alanları
Figure 37. Şehit Mustafa Şahin Park activity areas

Şekil 38. Şehit Mustafa Şahin Parkı zemin döşeme elemanları
Figure 38. Şehit Mustafa Şahin Park flooring elements

Şekil 39. Şehit Mustafa Şahin Parkı oturma birimleri
Figure 39. Şehit Mustafa Şahin Park seating units

Şekil 40. Şehit Mustafa Şahin Parkı aydınlatma elemanları
Figure 40. Şehit Mustafa Şahin Park lighting elements

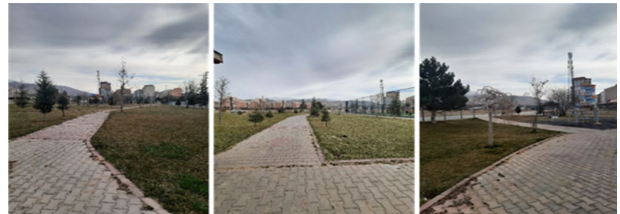
Şekil 40. Şehit Mustafa Şahin Parkı aydınlatma elemanları
Figure 40. Şehit Mustafa Şahin Park lighting elements

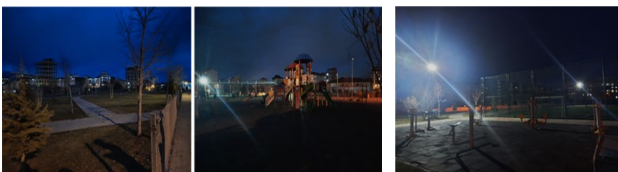
Şekil 41. Şehit Mustafa Şahin Parkı çöp kutuları
Figure 41. Martyr Mustafa Şahin Park trash cans

Şekil 42. Şehit Mustafa Şahin Parkı çocuk oyun elemanları
Figure 42. Şehit Mustafa Şahin Park children's playground elements

Şekil 43. Şehit Mustafa Şahin Parkı bitkilendirme
Figure 43. Şehit Mustafa Şahin Park planting

Şekil 44. Şehit Mustafa Şahin Parkı güvenlik ve gece kullanımı
Figure 44. Şehit Mustafa Şahin park security and night use

Şekil 45. Eyüp Sultan Parkı alan kullanımları
Figure 45. Eyüp Sultan Park land uses

Bilgi Panoları

Parkın herhangi bir alanında bilgi panosu bulunmamaktadır.

Plastik Obje ve Heykeller

Parkın herhangi bir alanında plastik obje ve heykel bulunmamaktadır.

Çocuk Oyun Elemanları

Parkta aktivite için ayrılmış üç büyük alandan biri çocuk oyun elemanlarının bulunduğu kısımdır (Şekil 42). Parkta çocuklar için en çok tercih edilen oyun gruplarına yönelik ekipmanlar bulunmaktadır. Aynı zamanda çocuk oyun alanının sınırlayıcı eleman yardımıyla diğer alanlardan ayrılmamış olması güvenlik açısından risk teşkil etmektedir.

Bitkilendirme

Park içerisinde yeşil alan oluşturulması açısından tüm bitki gruplarına yer verilmiştir. Tercih edilen bitki türlerine ise bölge iklim koşullarına uygundur. Çoğunlukla ibrelili türlerin hâkim olduğu parkta, diğer kent parklarına göre daha dar çim alanlar ayrılmıştır ve bitki sayısı daha azdır (Şekil 43). Kullanım alanlarına göre bitkiler fonksiyon ve estetik özellikleri göz önünde bulundurularak konumlandırılmıştır. Buna karşılık yeşil alan için ayrılmış alanlarda bitki kullanımı yetersiz kalmaktadır. Aynı zamanda bitkiler ve yeşil alanlar için bakımsızlık mevcuttur.

Su ögesi

Parkın herhangi bir alanında su ögesi bulunmamaktadır.

Güvenlik ve Gece Kullanımı

Bitkisel materyal ile perdeleme yaparak ve bölgelere göre aydınlatma planlayarak parkta güvenlik sağlanmaya çalışılmıştır. Park içerisinde, giriş ve çıkışlarında güvenlik amaçlı herhangi bir personel planlanmamıştır. Park içerisinde bulunan donatı elemanlarının bakım onarımlarının zamanında yapılmaması, kullanıcılar açısından risk teşkil etmektedir. Park işlek bir bölgede olması, çevresinin sokaklardan ve kent içi yollardan oluşması, mahallede bulunan yapılara yakın konumu nedeniyle gece de kullanım sağlanabilmektedir (Şekil 44).

Park genelde aydınlatma yetersizdir. Ancak personel eksikliği, toplu taşımının tüm gün hizmet sunmaması parkın gece kullanımı açısından eksikliklerindedir.

Özel Gereksinimli İnsanların Kullanımı

Parkta yaya yolları, donatı elemanları, oyun alanları, kondisyon alanı TS 12576 standartlarına uygun yapılmamıştır. Görme engelli kullanıcılar için kent parkına girişlerde ve alan içi yaya yollarında kılavuz çizgileri bulunmamaktadır. Yaya yolları genişliği kullanım alanlarına göre farklılaşmaktadır. Bu durum tekerlekli sandalye kullanıcıları için uygun olmamaktadır. Yine zemin döşeme malzemelerinin farklılığı da özel gereksinimli insanları etkilemektedir. Parkın tamamında kullanılan kilit taşının girintili çıkıntılı yüzeyleri tekerlekli sandalye ve görme engelli kullanıcılar açısından olumsuzdur.

Yıl Boyu Kullanılabilirlik ve İklim Uyumluk

Park kullanıcıları açısından sıcak aylarda gölge sağlayabilecek yeşil öğelerin ve üst örtü elemanlarının eksik kaldığı düşünülmektedir. Parktaki bitkisel materyal ve donatı elemanları iklime uygun seçilmiştir.

Eyüp Sultan Parkı

Niğde ili Merkez İlçesi, Dere mahallesinde yer alan Eyüp Sultan Parkı 6. 777 m²lik alana sahiptir. Kent parkı kullanıcıları için çeşitli rekreasyon faaliyetlerini barındıran bir alandır. Parkın içerisinde çocuk oyun alanları, kondisyon alanları, spor sahası gibi rekreasyon alanları bulunmaktadır (Şekil 45). Parkın alan kullanımı faaliyetlerin birbiri ile bağlantılı olacak şekilde planlanmamıştır. Şehit Mustafa Şahin Parkı alan kullanımı ve büyüklüğü, içerisinde bulundurduğu çeşitli aktivite alanları ile kent parkı özelliğini tamamlayan unsurları içerisinde barındırmaktadır.

Ulaşılabilirlik

Parkın etrafının yollarla çevrili olması, toplu taşımının parkın hemen yanında olması, parka ulaşım rahatlıkla sağlanabilmektedir. Bisiklet, yaya vb. olmak üzere diğer yöntemlerle de parka ulaşım oldukça kolaydır. Park içerisinde bir ana yol bulunmakta, diğer yollar bu yolla bağlantılıdır. Aynı zamanda otomobil kullanarak parka ulaşım sağlayan kullanıcılar için de park otoparkı bulunmaktadır (Şekil 46).

Her yaş grubundan insana uygunluk

Eyüp Sultan Parkı tüm yaş grubundan kullanıcılara vakit harcayabilmeleri için fırsatlar sunar ancak yeterli değildir. Çocuklar için oyun parkı, futbol sahası ve gezinme alanları sunarken gençler, orta yaşlılar ve yaşlılar için, kondisyon alanı, dinlenme alanı gibi pasif ve aktif aktivite olanakları sağlamaktadır (Şekil 47). Parkın kentin biraz daha az sirkülasyon olan bölgesinde bulunması ile park genel ihtiyaca uygun olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle parkta her yaşa uygun aktif rekreasyon alanları çeşit yönünden yetersiz kalmaktadır.

Zemin Döşeme Elemanları

Parkta kilitli taş parke taşı ve kauçuk gibi farklı döşeme malzemesi kullanılmıştır (Şekil 48).

Otopark

Eyüp Sultan Parkı içerisinde otopark için ayrılmış herhangi bir alan bulunmamaktadır.

Oturma Birimleri

Şehit Mustafa Şahin Parkı oturma birimleri ahşap malzemedir yapılmıştır. Park içerisinde banklar ve kameriyeler bulunmaktadır. (Şekil 49). Oturma birimleri kullanım alanlarına itibarıyla genel olarak bir bölgede toplanmıştır. Kameriye sayısı park için yetersiz kalmaktadır. Banklar ise yalnızca aktivite alanlarına yakın alanlarda bulunmaktadır.

Aydınlatma Elemanları

Parkta güvenliği sağlanması ve tüm zamanlarda kullanım sağlanması için tasarlanan mevcut aydınlatma çoklu şekilde iki farklı noktada bulunmaktadır. (Şekil 50). Aydınlatma elemanı kullanım noktasına göre aktivite ve dinlenme alanlarına yakın konumu itibarıyla doğru seçilmiş olsa da park içi aydınlatma elemanları yetersiz kalmaktadır.

Çöp Kutuları

Park içerisinde birkaç noktada çöp kutusu bulunmaktadır. Parkın içerisinde bulunan bütün çöp kutuları aynı ebatlarda ve benzer renklerde (Şekil 51). Çöp kutularının birkaçında bakım yönünden bazı eksiklikleri bulunmaktadır. Aynı zamanda çöp kutularının yalnızca küçük boyutlarda olması park açısından çöp kutularını yetersiz hale getirmektedir.

Şekil 46. Eyüp Sultan Park içi ulaşım ağları
Figure 46. Eyüp Sultan Park transportation networks

Şekil 47. Eyüp Sultan Parkı aktivite alanları
Figure 47. Eyüp Sultan Park activity areas

Şekil 48. Eyüp Sultan Parkı zemin döşeme elemanları
Figure 48. Eyüp Sultan Park flooring elements

Şekil 49. Eyüp Sultan Parkı oturma birimleri
Figure 49. Eyüp Sultan Park seating units

Şekil 50. Eyüp Sultan Parkı aydınlatma elemanları
Figure 50. Eyüp Sultan Park lighting elements

Şekil 51. Eyüp Sultan Parkı çöp kutuları
Figure 51. Eyüp Sultan Park trash cans

Şekil 52. Eyüp Sultan Parkı çocuk oyun elemanları
Figure 52. Eyüp Sultan Park children's playground elements

Bilgi Panoları

Parkın herhangi bir alanında bilgi panosu bulunmamaktadır.

Plastik Objeler ve Heykeller

Parkın herhangi bir alanında plastik obje ve heykel bulunmamaktadır.

Çocuk Oyun Elemanları

Parkta aktivite için ayrılmış iki büyük alandan biri çocuk oyun elemanlarının bulunduğu kısımdır. Çocuk oyun elemanlarının bulunduğu alanda aynı zamanda kondisyon ekipmanları da bulunmaktadır (Şekil 52). Parkta çocuklar için en çok tercih edilen oyun gruplarına yönelik ekipmanlar bulunmaktadır. Buna ek olarak çocukların dikkatini çekmek adına oyun grubu farklı tasarımla kullanılmıştır ve diğer kent parkı örneklerine göre içerisinde birkaç adet farklı oyun ekipmanı bulunmaktadır. Aynı zamanda çocuk oyun alanının sınırlayıcı eleman yardımıyla diğer alanlardan ayrılmamış olması, kondisyon alanı ile birlikte tasarlanmış olması oyun alanının güvenliği açısından risk teşkil etmektedir.

Bitkilendirme

Park içerisinde yeşil alan oluşturulması açısından tüm bitki gruplarına yer verilmiştir. Tercih edilen bitki türlerine ise bölge iklim koşullarına uygundur. Çoğunlukla ibrelili türlerin hâkim olduğu parkta, aynı zamanda geniş çim alanlar bulunmaktadır (Şekil 53). Kullanım alanlarına göre bitkiler fonksiyon ve estetik özellikleri göz önünde bulundurularak konumlandırılmıştır. Aynı zamanda bitkiler ve yeşil alanlar için bakımsızlık mevcuttur. Bitkisel materyal kullanılarak yapılan NİĞDE yazısı ise parkın odak noktasını oluşturmaktadır. Bu sayede parkı diğer kent

parklarından ayıran en önemli özelliği bitkisel tasarım yönünden olmaktadır.

Su Ögesi

Parkın herhangi bir alanında su ögesi bulunmamaktadır.

Güvenlik ve Gece Kullanımı

Bitkisel materyal ile perdeleme yaparak ve bölgelere göre aydınlatma planlayarak parkta güvenlik sağlanmaya çalışılmıştır. Park içerisinde, giriş ve çıkışlarında güvenlik amaçlı herhangi bir personel planlanmamıştır. Park içerisinde bulunan donatı elemanlarının bakım onarımlarının zamanında yapılmaması, kullanıcılar açısından risk teşkil etmektedir. Park işlek bir bölgede olması, çevresinin sokaklardan ve kent içi yollardan oluşması, mahallede bulunan yapılara yakın konumu nedeniyle gece de kullanım sağlanabilmektedir (Şekil 54). Park genelde aydınlatma yetersizdir. Ancak personel eksikliği, toplu taşımının tüm gün hizmet sunmaması parkın gece kullanımı açısından eksikliklerindedir.

Özel Gereksinimli İnsanların Kullanımı

Parkta yaya yolları, donatı elemanları, oyun alanları, kondisyon alanı TS 12576 standartlarına uygun yapılmamıştır. Görme engelli kullanıcılar için kent parkına girişlerde ve alan içi yaya yollarında kılavuz çizgileri bulunmamaktadır. Yaya yolları genişliği kullanım alanlarına göre farklılaşmaktadır. Bu durum tekerlekli sandalye kullanıcıları için uygun olmamaktadır. Yine zemin döşeme malzemelerinin farklılığı da özel gereksinimli insanları etkilemektedir. Parkın tamamında kullanılan kilit taşının girintili çıkıntılı yüzeyleri tekerlekli sandalye ve görme engelli kullanıcılar açısından olumsuzdur.

Şekil 53. Eyüp Sultan Parkı bitkilendirme
Figure 53. Eyüp Sultan Park planting

Şekil 54. Eyüp Sultan Parkı güvenlik ve gece kullanımı
Figure 54. Eyüp Sultan Park security and night use

Yıl Boyu Kullanılabilirlik ve İklim Uyumluk

Park kullanıcıları açısından sıcak aylarda gölge sağlayabilecek yeşil öğelerin ve üst örtü elemanlarının eksik kaldığı düşünülmektedir. Parktaki bitkisel materyal ve donatı elemanları iklime uygun seçilmiştir

Sonuç

Bu çalışma kapsamında, Niğde ili, Merkez ilçesinde bulunan beş adet parkın, belirlenen peyzaj tasarım kriterlerine uygunlukları incelenmiştir. Parkların, belirlenen peyzaj tasarım kriterlerine uygunluklarını Çizelge 1’de verilmiştir. Peyzaj tasarım kriterlerine göre incelenen parklarda, alan kullanımı ve büyüklüğü açısından parklar birbirine benzese de Kızılelma Parkı alan kullanımı ve büyüklüğü açısından diğer değerlendirilen parklardan ayrılmaktadır. Ahmet Ceylan Parkı, Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı, Şehit Mustafa Şahin Parkı ve Eyüp Sultan Parkı alan kullanımı ve büyüklüğü açısından benzerlik gösterdiğinden dolayı parklarda alan kullanımı açısından çok fazla çeşitlilik bulunmamaktadır. Alan kullanım çeşitliliği az olması, kullanıcı merakı ve ilgisini azaltarak tercih edilme oranını da düşürmektedir. İncelenen parklarda sadece çocuk oyun elemanları, dinlenme alanları ve kondisyon alanları olduğu belirlenmiştir. Mevcut durumda

Ahmet Ceylan Parkı, Mevlâna Celaleddin-i Rumi Parkı, Şehit Mustafa Şahin Parkı ve Eyüp Sultan Parkı’da herhangi bir su ögesine rastlanılmazken Kızılelma Parkı içerisinde bulunan su öğelerinde ise herhangi bir faaliyet yapılmamaktadır. Parklara kazandırılacak farklı faaliyetlerle her yaş grubuna hitap edebilme özelliği, dikkat ve ilgi çekici özelliği parkı daha fazla kullanıcının tercih etmesine katkı sağlayabilir. Zemin oyunları, satranç alanları, kum havuzları, labirent alanları, sergi ve gösteri alanları, müze, sanat atölyeleri, gençlik ve kültür merkezleri, paten ve kaykay pistleri gibi çeşitli faaliyetler kullanıcı tercihini arttırabilir. Bunun yanı sıra kent parklarındaki alan kullanımının ve faaliyetlerin özel gereksinimli insanların düşünülerek yapılması kente, kent parkına katkı sağlarken tüm kullanıcılara hitap etmesini sağlayacaktır. İncelenen parklardaki oyun elemanlarının, kondisyon alanlarının, spor sahalarının, zemin döşeme elemanlarının, yaya ve yürüyüş yollarının, otoparkların vb. tüm alanların tasarımının özel gereksinimli insanlara uygun hale getirilmesi park kullanım tercihini arttırabilir. Kent parklarının ulaşılabilir olması da tercih edilme sebepleri arasındadır. İncelenen parklar ulaşılabilirlik açısından; parkların konumu, çevresi ile ilişkileri, toplu taşıma araçlarıyla ulaşımın desteklenmesi ve yaya yürüyüş mesafesinde olmasıyla birlikte kullanıcı tercihini olumlu yönde etkilediği söylenebilir. Ulaşılabilirliğin yanı sıra güvenlik ve gece kullanımı da kullanıcı tercihlerini doğrudan etkilemektedir. Parkaların geneline bakıldığında güvenlik için ekipman ve personele rastlanılmaması, gece kullanımda aydınlatmaların yetersiz olması nedeniyle kullanıcılar için tercih edilme oranını düşürmektedir. Parklarda bulunan güvenlik sorununun çözümü, çeşitli görüntü ve ses sistemleri gibi ekipmanlarla, güvenlik nokta ve kulübeleri ile parkta devamlı bulunacak personelle olabilir. Parkta bulunan aydınlatma sayısının arttırılarak ve kullanım alanlarına uygun çeşitli aydınlatmalar seçilerek gece kullanımına uygun hale getirilebilir.

Donatı elemanlarının birbiri ve çevre ile uyumu, kent iklimine uygun ve yıl boyu kullanılabilir olması, kent estetiğine katkı sağlarken, kullanıcı tercihini etkilemektedir. Donatı elemanlarında tercih edilen yapı malzemelerinin kent iklimine uygun olarak tercih edilmesi, parklarda bulunan dinlenme alanlarında, üst örtü elemanlarının ve bankların sayısının arttırılması, atık ve çöp kutularının sayısının arttırılmasıyla çevrede oluşabilecek kirliliğin önlenmesi, bilgi ve panoların arttırılarak park ve çevresi hakkında kullanıcının bilgisinin arttırılması, plastik obje ve heykellerle parka gelen tüm kullanıcıların ilgi ve dikkatini çekmesi, parkın kullanımındaki devamlılığı arttırabilir. Kent parklarındaki bitkisel tasarım parka estetik ve işlevsellik anlamında katkı sağlamakta, kullanıcı tarafından parka duyulan ilgi ve merakı arttırmaktadır.

Bununla birlikte değerlendirilen beş kent parkı içinde bitkisel tasarımda estetik, fonksiyon ve işlevsellik yönünden eksiklik gözlemlenmiştir. Parklarda bulunan bitkisel materyallerin çeşitli olmaması, gerekli bakımın zamanında ve yeterince yapılmaması parkların kullanım tercihini doğrudan olumsuz etkilemektedir. Parklarda oluşturulacak bitkisel tasarımların kent iklimine uygun, estetik değeri ve işlevselliği yüksek türlerin tercihiyle yapılması parkı monotonluktan uzak tutarak kullanıcı ilgisini çekebilir.

Çizelge 1. Parkların değerlendirme tablosu

Table 1. Evaluation table of parks

Park	Tasarım Kriterleri																			
	1	2	3	4		5	6		7		8	9		10	11	12		13	14	15
				A	B		C	D	E	F		G	H			I	İ			
1	+	+	+	+	-	+	+	-	+	-	-	+	-	+	+	+	+	-	-	-
2	+	-	+	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-
3	+	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+	+	-	-	-	-	-
4	+	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
5	+	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-
1 Kızılelma Parkı						1 Ulaşılabilirlik					9 Plastik Obje									
2 Ahmet Ceylan Parkı						2 Her yaş grubundan insana uygunluk					10 Çocuk O.A									
3 Mevlâna Celaleddin-i Rumi						3 Zemin Döşeme					11 Bitkilendirme									
4 Şehit Mustafa Şahin						4 Otopark					12 Su Ögesi									
5 Eyüp Sultan Parkı						5 Oturma Birimleri					13 Güvenlik									
						6 Aydınlatma					14 Engellilere Uygunluk									
						7 Çöp Kutuları					15 Yıl Boyu Kullanılabilirlik									
						8 Bilgi Pano					İklim Uyumluk									
	A Var			C Var			E Var			G Var			I Var							
	B Yönlendirme			D Bakım			F Bakım			H Bakım			İ Bakım							
	Bakım, Onarım			Onarım			Onarım			Onarım			Onarım							

Tasarımda kullanılacak bitkilerin bakımının teknik eleman ve bilgiyle, zamanında ve devamlı olarak yapılması park kalitesini arttırabilir. Parktaki alan kullanımlarına uygun bitki türü seçimi ve hatta bitkisel materyalin de içinde bulunduğu faaliyet alanları park kullanım tercihini arttırabilir. Gölgeleme elemanlarının bitkisel materyallerden tercih edilmesi, kent monotonluğundan sıkılan insani kent parkına olan merakını arttırabilir. Yine sarılıcı ve turmanıcı bitki türlerinin kent parklarındaki donatı elemanları ile birlikte tasarlanması dikkat ve ilgiyi arttırabilir.

Beyan

Bu çalışma 7. Uluslararası Anadolu Tarım, Gıda, Çevre ve Biyoloji Kongresi'nde (Kastamonu, TARGİD 2024) sunulmuştur.

Kaynaklar

- Akten, M., Özkartal, N. 2016. İzmir İli Soğukkuyu Mezarlığının Planlama Kriterleri Ve Peyzaj Tasarımı Açısından İrdelenmesi. *Journal of Architectural Sciences and Applications*, 1(2), 9-20.
- Aybey, R. 2024. Bursa İli Nilüfer İlçesi'nde Yer Alan Bazı Parkların Kurakçıl Peyzaj Tasarımı İlkeleri Bakımından Değerlendirilmesi. Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 210 s.
- Ayhan, A., Atabeyoğlu, Ö. 2019. Giresun Kenti Parklarının Peyzaj Tasarım Kriterleri Açısından İncelenmesi. *Journal of Agriculture Faculty of Ege University*, 59(2), 283-295.
- Bedimo-Rung, AL., Mowen, AJ., Cohen, DA. 2005. The Significance of Parks to Physical Activity and Public Health: A Conceptual Model. *American Journal of Preventive Medicine*, 28(2), 159-168.
- Bektaş, A. 2010. Bursa İli Kent Parklarının, Reşat Oyal Kültürparkı, Soğanlı Botanik Parkı Ve Merinos Parkı Örneklerinde Peyzaj Tasarım Kriterlerine Göre İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 159 p.
- Chiesura, A. 2004. The Role of Urban Parks For The Sustainable City. *Landscape and Urban Planning*, 68, pp. 129-138

- Çoşaner, M. 2009. İstanbul İli Şişli İlçesinde Bulunan Bazı Parkların Peyzaj Tasarım İlkeleri Açısından İrdelenmesi. Namık Kemal Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 211 s.
- Doğan, EN., Güngör, S. 2022. Ankara Göksu Parkının Kullanılan Kişiler Tarafından Alan Yeterliliğinin Tespit Edilmesi ve Değerlendirilmesi. *Turkish Journal of Agriculture-Food Science and Technology*, 10, 2821-2826.
- Feng, Y., Zhang, K., Li, A., Zhang, Y., Wang, K., Guo, N., Song, P. 2024. Spatial and Seasonal Variation and the Driving Mechanism of the Thermal Effects of Urban Park Green Spaces in Zhengzhou, China. *Land* (2012), 13(9).
- Francis, M. 2003. *Urban open space: Designing for user needs*. Washington, D.C.: Island Press: Landscape Architecture Foundation, USA, 210 s.
- Frumkin, H. 2001. Beyond Toxicity: Human Health and The Natural Environment. *American Journal of Preventive Medicine*, 20(3), 234-240.
- Gobster, PH., Westphal, LM. 2004. The Human Dimensions of Urban Greenways: Planning For Recreation and Related Experiences. *Landscape and urban planning*, 68(2-3), 147-165.
- Jaszczak, A., Małkowska, N., Kristianova, K., Bernat, S., Pochodyła, E. 2021. Evaluation of Soundscapes in Urban Parks in Olsztyn (Poland) for Improvement of Landscape Design and Management. *Land*, 10(1), 66.
- Maller, C., Townsend, M., Pryor, A., Brown, P. St Leger, L. 2005. Healthy Nature Healthy People: 'Contact With Nature' As An Upstream Health Promotion Intervention for Populations. *Health Promotion International*, 21, pp. 45-54.
- Orsega-Smith, E., Mowen, AJ., Payne, LL., Godbey, G. 2004. The Interaction of Stress and Park Use on Psycho-Physiological Health in Older Adults. *Journal of leisure research*, 36(2), 232-256.
- Özgüner, H. 2011. Cultural Differences in Attitudes Towards Urban Parks and Green Spaces. *Landscape Research*, 36(5), 599-620.
- Page, S., Nielsen, K., Goodenough, R. 1994. Managing Urban Parks: User Perspectives and Local Leisure Needs in The 1990s. *Service Industries Journal*, 14(2), 216-237.
- Pretty, J., Peacock, J., Sellens, M., Griffin, M. 2005. The Mental and Physical Health Outcomes of Green Exercise. *International Journal of Environmental Health Research*, 15(5), 319-337.
- Rishbeth, C. 2001. Ethnic Minority Groups and The Design of Public Open Space: An Inclusive Landscape?. *Landscape Research*, 26(4), 351-366.

- Sop Shin, W., Gyo Kwon, H., Hammitt, WE., Soo Kim, B. 2005. Urban Forest Park Use and Psychosocial Outcomes: A Case Study in Six Cities Across South Korea. *Scandinavian Journal of Forest Research*, 20(5), 441-447.
- Thompson, C.W. 2002. Urban Open Space in the 21st Century. *Landscape And Urban Planning*, 60(2), 59-72.
- Todorova, A., Asakawa, S., Aikoh, T. 2004. Preferences and Attitudes towards Street Flowers and Trees in Sapporo, Japan. *Landscape and Urban Planning*, 69(4), 403-416.
- Wong, KK., Domroes, M. 2005. The Visual Quality of Urban Park Scenes of Kowloon Park, Hong Kong: Likeability, Affective Appraisal, and Cross-Cultural Perspectives. *Environment And Planning B: Planning And Design*, 32(4), 617-632.
- Wooley, H. 200. *Urban Open Spaces*. Taylor and Francis Press, ISBN: 9780203402146, London, 208 P.
- Xu, X., Sun, S., Liu, W., García, E. H., He, L., Cai, Q., Zhu, J. 2017. The Cooling And Energy Saving Effect Of Landscape Design Parameters Of Urban Park In Summer: A Case Of Beijing, China. *Energy and Buildings*, 149, 91-100.